

STUDY OF THE RELATIONSHIP BETWEEN EMOTIONAL INTELLIGENCES AND COMMUNICATION SKILLS OF PRE-SCHOOL TEACHER CANDIDATES*

Özge PINARCIK**, Güneş SALI***, Melike Nur ALTINDIŞ****

ABSTRACT: The purpose of the present study is to find out the relationship between the emotional intelligence and communication skills of the preschool teacher candidates. A review of literature suggests that relevant studies are limited. Teachers have always been one of the primary models for the preschool children. In this context, presence of communication skills in preschool teacher candidates and teachers are the most important step of the bond to be established with children. Also in terms of the emotional intelligence, the ability of the model, self-aware of one's own emotions, to understand the emotions of the others by establishing correct communicative channels appears to be an influential factor for self-expression. The study group of the research as based on screening design was comprised of 114 teacher candidates (22 male and 92 female) attending to the Preschool Teaching Department of Ahmet Keleşoğlu Faculty of Education, Necmettin Erbakan University. Relational screening method, as a general screening method, was used in the framework of the study. Personal Information Form, Schutte Emotional Intelligence Scale, and Communicative Skills Assessment Scale (IBDO) were used as the data collection tools of the study, and that the research data was analyzed by SPSS 16.0 statistical software. During the analyzes, Pearson Product-Moment Correlation Coefficient technique was used to find out the relationship between the emotional intelligence and communication skills of the teacher candidates and Simple Linear Regression Analysis to find out whether the emotional intelligence had a precursor effect on communication skills. The level of significance was taken as .05 in statistical comparisons. The level of correlation between the emotional intelligence and communication skills of the preschool teacher candidates was examined as the first sub-problem of the research. Contrary to expectations, a negative, low level relationship ($p < .05$) was found between the scores of preschool teacher candidates involved in the study in the Schutte Emotional Intelligence Scale and the scores thereof in the Communication Skills Assessment Scale. As the second sub-problem of the study it was examined whether the emotional intelligence levels of the preschool teacher candidates had a precursor effect on communication skills. A review of the findings of the study suggested that the scores of the preschool teacher candidates in Schutte Emotional Intelligence Scale predicted 3% of the scores in the Communication Skills Assessment Scale. This value was not at a level considered valid by behavioral sciences and thus concluded to be at unacceptable degree. As a result of the study it can be said that the emotional intelligence levels of the preschool teacher candidates are not effective in predicting their communication skills.

Key Words: Emotional Intelligence, Communication Skill, Pre-school Teacher Candidates.

SUMMARY

Purpose and Significance

The purpose of the present study is to find out the relationship between the emotional intelligence and communication skills of the preschool teacher candidates. A review of literature suggests that relevant studies are limited. Teachers have always been one of the primary models for the preschool children. In this context, presence of communication skills in preschool teacher candidates and teachers are the most

*Bu çalışma, Uluslararası Eğitimde Değişim Ve Yeni Yönelimler Sempozyumu'nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** Yrd. Doç. Dr. Düzce Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, o_pinarcik@hotmail.com

*** Yrd. Doç. Dr. Bozok Üniversitesi, gunes.sali@gmail.com

**** Yüksek Lisans Öğrencisi Ordu Üniversitesi, mlknr.melikenur@gmail.com

important step of the bond to be established with children. Also in terms of the emotional intelligence, the ability of the model, self-aware of one's own emotions, to understand the emotions of the others by establishing correct communicative channels appears to be an influential factor for self-expression.

Method

The study group of the research as based on screening design was comprised of 114 teacher candidates (22 male and 92 female) attending to the Preschool Teaching Department of Ahmet Keleşoğlu Faculty of Education, Necmettin Erbakan University. Relational screening method, as a general screening method, was used in the framework of the study. Personal Information Form, Schutte Emotional Intelligence Scale, and Communicative Skills Assessment Scale (IBDO) were used as the data collection tools of the study, and that the research data was analyzed by SPSS 16.0 statistical software. During the analyzes, Pearson Product-Moment Correlation Coefficient technique was used to find out the relationship between the emotional intelligence and communication skills of the teacher candidates and Simple Linear Regression Analysis to find out whether the emotional intelligence had a precursor effect on communication skills. The level of significance was taken as .05 in statistical comparisons.

Results

The level of correlation between the emotional intelligence and communication skills of the preschool teacher candidates was examined as the first sub-problem of the research. Contrary to expectations, a negative, low level relationship ($p < .05$) was found between the scores of preschool teacher candidates involved in the study in the Schutte Emotional Intelligence Scale and the scores thereof in the Communication Skills Assessment Scale. As the second sub-problem of the study it was examined whether the emotional intelligence levels of the preschool teacher candidates had a precursor effect on communication skills. A review of the findings of the study suggested that the scores of the preschool teacher candidates in Schutte Emotional Intelligence Scale predicted 3% of the scores in the Communication Skills Assessment Scale. This value was not at a level considered valid by behavioral sciences and thus concluded to be at unacceptable degree.

Discussion and Conclusions

The contemporary human beings have gradually become individualized and socially isolated. These skills are important to establish correct communication and recognize the emotions in order to overcome the foregoing problem. Despite the fact that cognitive intelligence rather than emotional intelligence is prioritized today, recent studies proved how effective is the emotional intelligence. Communication on the other hand is a skill, which is known very well in theory, but performed incompletely and ineffectively in practice. Improved communication skills or effective communication is dependent upon understanding the other by active listening and correct self-expression. A review of the communicative styles of the individuals with high emotional intelligence suggests that these individuals communicate with a range of members of their social environment and obtain positive results both for themselves, and for the others via development of positive approaches (Yaylacı, 2006). The findings of a study by Yılmaz and Altınok (2010) suggested that there was a positive, significant relationship between self-respect and careful decision-making style in all the subdomains of the emotional intelligence scale and decision-making subdomain. A study by Arslan, Pınarcık, Ergin and Kaynak (2013), which concluded that socialization of individuals and emotional intelligence was interrelated, it was found that the pleasure from life would increase in individuals with higher emotional intelligence. The fact that there found a positive relationship between emotional intelligence and life satisfaction of the preschool teacher candidates is important so as to provide experiences that would support them towards that end. As a result of the study it can be said that the emotional intelligence levels of the preschool teacher candidates are not effective in predicting their communication skills.

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ DUYGUSAL ZEKALARI VE İLETİŞİM BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

ÖZET: Bu çalışmanın amacı okul öncesi öğretmen adaylarının duygusal zekaları ve iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmaktır. Alan yazın incelendiğinde bu konuyla ilgili yapılan çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Okul öncesi dönem çocukları için öğretmen her zaman öncelikli modellerden biri olmuştur. Bu bağlamda okul öncesi öğretmen adaylarının ve öğretmenlerinin iletişim becerilerine sahip olmaları çocuklarla kurulacak bağın en önemli basamağıdır. Duygusal zeka açısından öğretmenin kendi duygularının farkında olması, iletişimsel kanallarını kullanarak karşı tarafın duygularını anlayabilmesi ve kendini ifade edebilmesi etkileyici bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Tarama modelinde olan araştırmanın çalışma grubunu Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi okul öncesi öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 114 öğretmen adayı (22'si erkek 92'si kadın) oluşturmuştur. Araştırma kapsamında genel tarama modellerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu, Schutte Duygusal Zeka Ölçeği ve İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği (İBDÖ) kullanılmıştır. Analizlerde, okul öncesi öğretmen adaylarının duygusal zekaları ile iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amacıyla Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı Tekniği, öğretmen adaylarının duygusal zekalarının iletişim becerileri üzerinde yordayıcı etkisinin bulunup bulunmadığını ortaya koymak amacıyla da Basit Doğrusal Regresyon Analizi yapılmıştır. İstatistiksel karşılaştırmalarda anlamlılık düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir. Araştırmanın birinci alt probleminde okul öncesi öğretmen adaylarının duygusal zekaları ile iletişim becerileri arasındaki korelasyon düzeyine bakılmıştır. Buna göre, araştırmaya katılan okul öncesi öğretmen adaylarının Schutte Duygusal Zeka Ölçeğinden aldıkları puanlar ile İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeğinden elde ettikleri puanlar arasında beklenenin aksine negatif yönde, düşük düzeyde ilişki bulunmuştur ($p < .05$). Araştırmanın ikinci alt probleminde ise okul öncesi öğretmen adaylarının duygusal zeka düzeylerinin iletişim becerilerini yordayıp yordamadığı sorusuna cevap aranmıştır. Araştırma bulguları incelendiğinde, okul öncesi öğretmen adaylarının Schutte Duygusal Zeka Ölçeğinden aldıkları puanların İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeğinden aldıkları puanların % 3'ünü yordadığı görülmüştür. Bu değer, davranış bilimlerinde geçerlilik kazanmış seviyede olmayıp kabul edilebilir düzeyde yordamadığı görülmektedir. Araştırmanın sonucunda, okul öncesi öğretmen adaylarının duygusal zeka düzeylerinin iletişim becerilerini yordamada etkili olmadığı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Duygusal Zeka, İletişim Becerisi, Okul Öncesi Öğretmen Adayları.

GİRİŞ

Doğumla başlayan ve hayat boyu devam eden eğitim sürecinin temelleri, erken çocukluk döneminde atılmaktadır bu nedenle okul öncesi eğitimin çok büyük önemi vardır. Okul öncesi eğitimde çocuğu tüm gelişim alanlarında geliştirmek, bilgi ve beceri sahibi etmek amaçlanır. Bu amaç doğrultusunda çeşitli kuram, yöntem ve araçlar ortak bir çatı altında kullanılır. Bu kuramlardan bir tanesi de çoklu zekadır. Howard Gardner, bu kuram ile zekanın çeşitliliği ve özel boyutlarına işaret eder. Zekanın sadece bilişsel yani en bilinen adıyla matematiksel zeka ile sınırlı kalmadığı, farklı alanlarda da farklı zeka potansiyellerinin bulunduğunu söyler. Bu zeka alanlarından bir tanesi de duygusal zekadır. Duygusal zeka en basit tanımıyla, başkalarının ve kendinin duygularını anlayabilme, duygularını yönlendirebilme ve yönetebilme becerisi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Duygusal zeka kavramına değinen ilk isimler olarak Salovey ve Mayer (1990) duygusal zekâyı, kendisinin ve başkalarının hislerini gözleyip düzenleyebilmek; hisleri düşünce ve eyleme rehberlik edecek şekilde kullanabilmek şeklinde açıklamışlardır. Goleman ise duygusal zekâyı, bireyin kendini harekete geçirebilme, aksiliklere rağmen yoluna devam edebilme, dürtülere kontrol ederek tatmini erteleyebilme, ruh halini düzenleyebilme, sıkıntıların düşünmesine engel olmamasını sağlayabilme, kendini başkalarının yerine koyabilme ve umut besleme olarak ifade etmektedir (Goleman, 1998). Bir diğer ifadeyle duygusal zeka, insanın başarılı bir şekilde vizyon ve misyonunu gerçekleştirebilmesine olanak tanıyan tüm karmaşık davranış, yetenek, inanç ve değerleri içermektedir (Merlevede, E. Patrick 2003).

Mayer ve Salovey araştırmalarında duygusal zekayı, bireyin kendisinin ve başkalarının duygularını gözlemleme yeteneği, onları ayırt edebilme ve bu bilgiyi düşünce ve davranışlarına rehber olarak kullanabilme olarak ifade etmişlerdir. Ayrıca duygusal zekayı, algılamak ve ifade etmek, duyguyu düşünceyle kaynaştırmak, duyguyu anlama ve analiz etmek ve duyguları kontrol etme yetenekleri olarak tanımlamışlardır. Bu sayede bilişsel zekadan daha farklı bir şey olarak tanımlanan diğer zeka kuramlarına yeni bir ivme kazandırmışlardır. Bunun nedeni duygusal zekanın temel özelliği olan bilişsel ve duyuşsal sistemlerin ortak bir ürünü olmasından kaynaklanır (Mayer & Salovey, 1993; Seligman, 1998). Bilimsel gelişmelerin koşullarına bağlı olarak 1990'lı yılların başlarında duygusal yeteneklerin de zihinsel bir yetenek olduğu ifade edilmiştir (Salovey & Mayer, 1990). Bu yaklaşımın getirdiği en önemli yenilik öngörülenin aksine duyguları değişmesi zor olan kişisel özellikler olarak değil, geliştirilebilir yetenekler şeklinde ele almasıdır (Freshman & Rubino, 2002).

Bilişsel zekanın bireyin yaşamına ait zorlukların üstesinden gelmesinde tek başına çözümü getirmediği ifade edilmektedir (Erginsoy, 2002). Bu cümleden hareketle, kendimizin ve başkalarının duygularını anlayıp, değerlendirmeyi, öğrenmemizin yanı sıra duygulara dair bilgiler ve duyguların sinerjisini günlük hayatımıza yansıtılabilmek amacıyla duygusal zekanın gerekliliği ivme kazanmaktadır (Cooper & Sawaf, 1997).

Duygusal zeka yeterlilikleri kişisel yeterlilik ve sosyal yeterlilik olmak üzere iki ana başlık altında ele alınmaktadır. Kişisel yeterlilik, öz bilinç, kendini yönetmek ve motivasyondan oluşmaktadır. Bu özellikler, özgüven, bireyin kendi güçlü ve zayıf yanlarının farkında olması, duygulara yönelik kendini kontrol etme, güvenilirlik, yeni fikir ve değişime karşı esnek ve hazır olma, inisiyatif, iyimserlik ve bireyin kendi performansı hakkında geçerli bilgi sahibi olması ve bireysel olarak en iyisini yapması gibi özellikler şeklinde kendini gösterir. Sosyal yeterlilik ise empati ve etkili sosyal beceri kapasitesini içermektedir. Bu nitelikler diğerleriyle etkin bir biçimde ilgilenme, müşteri ihtiyaçlarını anlama ve karşılama, farklılıklara değer verme, politik bilinç, etkili dinleme ve iletişim, diğerlerini etkileme, değişimi yönetme, çatışmaları önleme, paylaşılan amaçlar doğrultusunda diğerleri ile işbirliği ve takım halinde olmasıdır (Bellack, 1999).

Duygusal zekası yüksek bir birey, kişisel ve sosyal yeteneklerini hayatına uyguladığında genellikle başarılı olmaktadır. Kişisel yeteneklere örnek olarak bireyin tercihlerinden, başarılı olduğu alanlardan haberdar olması ve bunları doğru şekilde kullanabilmesi, ön sezgilerine güvenebilmesi ve içgüdülerini düzenleyebilmesi; özellikle de hedefine ulaşmada kendisine yardımcı olacak birikimini kullanarak yüksek motivasyon seviyesine ulaşması bu kapsamdadır. Sosyal yetenekleri açıklarken, empati ve sosyal becerilere yapılan vurgu öne çıkmaktadır (Akkoç, 2007). Empati; bireyin kendisini karşısındaki insanın yerine koyup, onun duygu, düşünce, algı ve hissettiklerini doğru olarak anlaması ve bu durumu ona iletme sürecidir (Rogers, 1983). Sosyal beceri ise, bireyin karşısındakinden istediği karşılıkları ve yanıtları alabilme yetisi ile ilintilidir (Akkoç, 2007).

Bu gibi etkenlere bağlı olarak birey tek başına bilişsel zeka (IQ) ile hayatta başarı sağlayamaz, ancak bilişsel zekayı duygularla ilişkilendirdiği zaman başarı elde edilebilir. Duygusal zeka bilişsel zekaya bir alternatif değil, bir ilave, bir ektir. Dolayısıyla hayatta başarı ve mutluluğu yakalayabilmek için her iki zeka türüne de ihtiyaç vardır. Duygusal zeka bu bağlamda; kendini ve başkalarını anlayabilmek, motive edebilmek, birtakım üzücü olaylar karşısında serinkanlılık gösterebilmek ve diğer taraftan amacımıza ulaşabilmek uğruna gayret ve sebat gösterebilmek için gerekli bir yetidir (Maboçoğlu, 2006). Bireyin, empati kurarak karşısındakilerin duygu, düşünce, algı ve duygularını anlayabilmesi için de iletişim becerilerine ihtiyaç duyulmaktadır.

İnsanlar dünyayı ve çevreyi sürekli bilgi toplayarak algılamaktadır. İnsanoğlu toplumsal bir varlık olageldiği üzere dünyayı diğer insanlarla kurduğu iletişimlerini anlamlandırmaya çalışmaktadır. Bunun nedeni içinde bulunduğumuz bağlamlar, insanlar ve onlar arasındaki ilişkilerden meydana gelmektedir. Karşılıklı ilişki içinde bulunan insanlar ise hem kendileriyle ilgili bilgi vermekte hem de karşı taraftan bilgi toplamaktadırlar. Bu enformasyon sürecinde, insanın doğasında olan kendini anlatma ve başkalarını anlama ihtiyacı bireyleri iletişimi gerçekleştirmeye yöneltmiştir (Cüceloğlu, 2000).

İletişim, kavramsal olarak birçok kişiye veya nesneye ait olan, ortaklaşa yapılan anlamına gelir. Dolayısıyla iletişim tek başına bir mesaj iletiminden de öte sosyal bir etkileşim, değişim ve paylaşım anlamına gelir (Zıllıoğlu, 1993). Açıkgöz'e (2003) göre iletişim, iki veya daha fazla birey arasında ortak anlamlar yaratma sürecidir. Öğrenme-öğretme bağlamında ise iletişimin temel görevi, anlamları ortak kılma ile birlikte duygu, düşünce, bilgi ve becerileri paylaşarak davranışsal bakımdan değişiklik yaparak etkileşimi gerçekleştirmektir.

İletişim becerilerinin ana başlıkları sözel olan ve olmayan iletilere duyarlılık, etkin dinleme ve etkili olarak tepki verme şeklinde sıralanabilir (Baker & Shaw, 1987; Egan 1994). Son yıllarda yapılan iletişim ve iletişim becerisi başlığı altındaki çok yönlü çalışmalar bu konunun çok önemli olduğunu tartışma götürmez derecede kanıtlar niteliktedir.

Verdener (1999) kişilerarası iletişimi, iletişim kuran kişiler, mesaj(lar), bağlam, kanal(lar), yanlış anlamalara ya da anlayamamalara sebep olacak dışsal veya kişi için gürlütünün varlığı ya da yokluğu ve geri bildirim içeren bir süreç olarak görür. Her türlü insan ilişkisinde bu unsurlar yer almaktadır. Bir diğer taraftan her kişilerarası ilişki her zaman etkili olmayabilmektedir. Etkili kişilerarası iletişim mesajı alan bireyin mesajın anlamını, veren kişinin iletmek istediği anlamda alması durumunda gerçekleşir (Johnson & Johnson, 1997).

Alanyazın incelendiğinde bugüne değin okul öncesi öğretmen adaylarının duygusal zeka ile iletişim becerileri arasında yapılan araştırmaların oldukça sınırlı olduğu görülmektedir. Buna karşın, duygusal zeka ile iletişim becerileri arasında anlamlı ve önemli bir ilişki olduğu ve bu ilişkinin öğretmen-öğrenci arasındaki iletişimi etkilemede de çok önemli bir unsur olduğu düşünülmektedir. Bu becerilerin okul hayatının ilk basamağı olan okul öncesi dönemde öğrenilerek pekiştirildiği de göz önünde bulundurulduğunda okul öncesi öğretmenlerinin ve öğretmenliğe adım atacak olan öğretmen adaylarının bu becerilere ne denli sahip olduklarının belirlenmesi önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle bu çalışmanın amacı, okul öncesi öğretmen adaylarının duygusal zekaları ile iletişim becerileri arasındaki ilişkinin ortaya konulmasıdır. Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Okul öncesi öğretmen adaylarının duygusal zekaları ile iletişim becerileri arasında ilişki var mıdır?
2. Okul öncesi öğretmen adaylarının duygusal zeka düzeyleri iletişim becerilerini yordamakta mıdır?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu çalışmada genel tarama modellerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da hala süregelen bir durumu var olduğu şekli ile betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2009).

Çalışma Grubu

Tarama modelinde olan araştırmanın çalışma grubunu Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi okul öncesi öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 114 öğretmen adayı (22'si erkek 92'si kadın) oluşturmuştur. Çalışma grubunun özellikleri Tablo 1 ve Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 1: Araştırmadaki Katılımcı Sayısının Profili

Cinsiyet	1. sınıf	2. sınıf	3. sınıf	4. sınıf	Toplam
Kız	22	20	27	23	92
Erkek	4	8	5	5	22
Toplam	26	28	32	28	114

Tablo 2: Araştırmaya Katılan Öğretmen Adaylarının Demografik Özellikleri

	Durum	Kişi Sayısı
Annenin Hayatta Olma Durumu	Sağ	111
	Ölü	3
Babanın Hayatta Olma Durumu	Sağ	108
	Ölü	6
Anne-Babanın Birlikte Olma Durumu	Beraber	105
	Ayrı	9
Ailenin Gelir Durumu	501-1000 TL	14
	1001-1500 TL	10
	1501-2000 TL	43
	2001-2500 TL	25
	2500 TL ve üstü	22
Ailenin Çocuk Sayısı	1	2
	2	28
	3	44
	4	28
	5 Ve Üzeri	12
Toplam		114

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu, Schutte Duygusal Zeka Ölçeği ve İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu:

Araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formunda, öğrencilerin sınıf düzeyi, cinsiyeti, mezun olduğu okul türü, gelir düzeyine ilişkin demografik bilgilerden oluşan sorular yer almaktadır.

Schutte Duygusal Zeka Ölçeği:

Salovey ve Mayer'in (1990) duygusal zeka modeline dayanarak oluşturulmuş 33 maddelik şahsi görüşlere dayanan bir ölçektir. Schutte ve diğerleri (1998) ölçeği tek boyutlu olarak ele almıştır. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı .90 olarak elde edilmiştir. Bir başka araştırmada da ölçeğin güvenilirliği .82 bulunmuştur (Chan, 2006).

Schutte ve diğerleri (1998) tarafından geliştirilen Schutte Duygusal Zeka Ölçeği; Austin, Saklofske, Huang ve McKenney (2004) tarafından 41 madde olarak yeniden düzenlenmiştir (Tatar, Tok & Saltukoğlu, 2011). Öğretmen adaylarının, duygusal zeka düzeylerini belirlemek için yeniden düzenlenen ölçek Türkçe'ye Tatar, Tok ve Saltukoğlu tarafından çevrilmiştir. Ölçeğin Türkçe'ye çevrildikten sonra bulunan Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .82 olarak bulunmuştur. Ölçekteki ifadeler, 5'li likert ölçeğinde 1 (Tamamen katılmıyorum) ile 5 (Tamamen katılıyorum) arasında değişmektedir.

İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği:

Bireylerin iletişim becerilerini nasıl değerlendirdiklerini anlamak amacı ile Korkut tarafından geliştirilmiştir. Yapılan analizlerde ölçeğin geçerlik katsayısı .58 olarak hesaplanmıştır. Testin tekrarı yöntemi ile yapılan güvenilirlik çalışması sonucunda ölçeğin güvenilirlik katsayısı .76 ($p < .01$) olarak elde edilmiştir. İç tutarlılık katsayısı olarak alfa değeri ise .80 ($p < .01$) olarak bulunmuştur (Korkut, 1996). Ölçeğin yetişkinlere yönelik olarak üç haftalık arayla yapılan testin tekrarı çalışması sonucunda güvenilirlik katsayısı .69 olarak hesaplanmıştır (Korkut, 2005). İlk çalışmalarda 0-4 biçiminde puanlanan ölçek (Korkut, 1996), son çalışmalarda hiçbir zamandan (1) her zamana (5) doğru puanlanmaktadır (Korkut, 1997). 5'li likert tipi bir ölçek olan İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği, 25 ifadeden oluşmaktadır. Tersine maddelerin olmadığı ölçekten elde edilen puanın fazlalığı bireylerin kendi iletişim becerilerini olumlu yönde değerlendirdikleri anlamına gelmektedir (Korkut, 2005).

Verilerin Çözülmesi

Araştırmanın verileri SPSS 16.0 istatistik paket programında analiz edilmiştir. Analizlerde, okul öncesi öğretmen adaylarının duygusal zekaları ile iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amacıyla Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı Tekniği, öğretmen adaylarının duygusal zekalarının iletişim becerileri üzerinde yordayıcı etkisinin bulunup bulunmadığını ortaya koymak amacıyla da Basit Doğrusal Regresyon Analizi yapılmıştır. İstatistiksel karşılaştırmalarda anlamlılık düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Araştırmanın bulgular kısmında öncelikle birinci alt problemdeki okul öncesi öğretmen adaylarının duygusal zekaları ile iletişim becerileri arasında ilişki var mıdır? sorusuna cevap aranmıştır.

Tablo 3: Duygusal Zeka ve İletişim Becerisi Arasındaki Korelasyon

	<i>n</i>	<i>X</i>	<i>ss</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
Duygusal Zeka	114	1.54	18.00	-.17	.00
İletişim Bilgileri	114	1.05	14.12	-.17	.00

($p < .05$).

Tablo 2 incelendiğinde, araştırmaya katılan okul öncesi öğretmen adaylarının Schutte Duygusal Zeka Ölçeğinden aldıkları puanlar ile İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeğinden elde ettikleri puanlar arasında beklenenin aksine negatif yönde, düşük düzeyde ilişki bulunmuştur. Bir diğer anlatımla, iletişim becerisi ve duygusal zeka arasında düşük düzeyde bir ilişki ortaya çıkmaktadır. ($p < .05$).

Araştırmanın ikinci alt problemde ise okul öncesi öğretmen adaylarının duygusal zeka düzeylerinin iletişim becerilerini yordayıp yordamadığı sorusuna cevap aranmıştır.

Tablo 4: *Duygusal Zeka ve İletişim Becerisi Arasındaki Regresyon Analizi*

	<i>R</i>	<i>R</i> ²	β	<i>t</i>	<i>f</i>	<i>p</i>
1.İletişim Becerisi	.17	.03	-.17	-1.82	3.30	.07

Araştırma bulguları incelendiğinde, okul öncesi öğretmen adaylarının Schutte Duygusal Zeka Ölçeğinden aldıkları puanların İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeğinden aldıkları puanların % 3'ünü yordadığı görülmektedir. Bu çerçevede, Schutte Duygusal Zeka Ölçeğinin açıklayabildiği varyans oranının (% 3), okul öncesi öğretmen adaylarının İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeğinden elde edilen puanları kabul edilebilir düzeyde yordamadığı görülmektedir.

TARTIŞMA

Duygusal zekanın iletişim becerisine olan etkisi göz önünde bulundurulduğunda; duygusal zekâ, bireyin çevresinde, kişilerarası iletişiminde etkinlik sağlamasında duygulardan bir rehber olarak yararlanma yeteneğidir. Duygusal zekâ düzeyleri yüksek bireylerin iletişim tarzlarına bakıldığında, sosyal çevrelerinin pek çok üyesiyle iletişim kurarken, pozitif yaklaşımlar sergileyerek hem kendileri hem de karşı taraf açısından pozitif sonuçlar elde ettikleri görülmüştür (Yaylacı, 2006).

Schutte ve diğerlerinin (2001) üniversite öğrencileri üzerinde yaptıkları araştırmada sosyal beceri düzeyleri yüksek olan öğrencilerin duygusal zekâ düzeylerinin de yüksek olduğunu, işbirliğine dayalı davranışları daha çok sergilediklerini, yakın duygusal ve sosyal ilişkilerde daha başarılı olduklarını saptamışlardır.

Çetinkaya ve Alparslan'ın (2011) üniversite öğrencilerinin duygusal zekâları ile iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi test etmeye çalıştığı çalışmanın sonuçlarına göre; duygusal zekanın alt boyutları ile iletişim becerisinin alt boyutları arasında korelasyon analizi sonuçlarına göre pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu sonucu çıkmıştır. Ancak korelasyon katsayıları genel olarak pozitif anlamlı olup zayıftır. Regresyon analizi sonuçlarına göre; iletişim becerileri istatistiksel olarak da anlamlı düzeyde duygusal zekâ boyutlarından sadece empatik duyarlılık boyutundan etkilenmektedir. Korelasyon bulguları kapsamında boyutlar arası en kuvvetli ilişki duygusal zeka boyutlarından duyguların düzenlenmesi ve yönetimi ile iletişim becerileri boyutlarından davranışsal boyut arasında görülmektedir. Bireyler duygularını doğru düzenleyip, hayatlarında bu duyguları olumlu yönde doğru kullanabildikleri düzeyde iletişim davranışları da o kadar etkili gerçekleşebilecektir.

Arslan, Pınarcık, Ergin ve Kaynak'ın (2013) yaptığı, bireylerin sosyalleşmeleri ile duygusal zekâlarının ilintili olduğu sonucuna ulaşılan çalışmada, duygusal zekası yüksek olanların yaşamdan aldıkları hazzın artacağı sonucuna ulaşılmıştır. Okul öncesi öğretmen adaylarının duygusal zeka ve yaşam doyumları arasında pozitif yönde bir ilişkinin bulunması, öğretmen adaylarının bu yönde olumlu destekleyecek yaşantılar sunulması açısından önemlidir.

Finley, Pettigner, Rutherford ve Timmes, 2000 yılında gerçekleştirdikleri çalışmalarında ilköğretimde davranış değiştirmede duygusal zekânın etkisini araştırmıştır. Araştırmanın sonucunda, duygusal zekâ değişkenlerini içine alan eğitim programlarının sınıftaki öğrenciler arası sosyal becerileri arttırdığı ortaya çıkmıştır.

Vincent (2003), hazırladığı sekiz haftalık Sosyal-Duygusal Zeka Programı ile beşinci sınıf öğrencilerinin duygusal zekaları düzeylerinin prososyal ve problem davranışları üzerindeki etkisini incelemiştir. Öğrenci görüşlerinin yanında öğretmen görüşlerine de yer verilen çalışmada karışık sonuçlar elde edilmiştir. Programın bütünlüğü yüksek çıkmakla birlikte kısa dönemde, beklenen olumlu davranış değişikliği ile net bir bağlantı belirlenememiştir. Buna karşın araştırmaya katılan öğretmenler, öğrencilerin aksine programı kabul edilebilir bulduklarını ifade etmişlerdir. Araştırma desenlenirken hedeflenen,

öğrencilerde olumlu yönde davranış değişikliği olacağı ve öğrencilerin empatik becerilerinde artış gözleneceği biçimindeki hipotezleri doğrulanamamıştır. Çalışmanın sonucunda beklenenin aksine Sosyal-Duygusal Zeka Programının, beşinci sınıf öğrencilerinin prososyal ve problem davranışları üzerinde etkisinin olmadığı sonucuna varılmıştır.

Duygusal zeka ile iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi araştıran alanyazın incelendiğinde yukarıda örnekleri de verilen çoğunlukla pozitif yönlü ilişkilerle karşılaşılmaktadır. Ancak çalışmamızdan ortaya çıkan sonuç ilgili literatürün aksine negatif yöndedir. Bu sonuç, öğretmen adaylarının duygusal zeka ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmamalarından kaynaklanabilir. Bunun yanında öğretmen adaylarının yeterli bilgiye sahip olmamaları nedeniyle bu bilgileri günlük yaşamlarına yansıtamadıklarından ya da günlük yaşamlarında bu yetkinliği nasıl kullanacaklarını bilemiyor olmalarından da kaynaklanabilir. Çalışmanın sonuçlarının araştırmaya katılanların samimi ve kendi duygu ve düşüncelerini yansıtacak şekilde cevap verdiklerinin varsayılması çalışmalarının sınırlılıkları arasındadır. Dolayısıyla çalışmaya katılan üniversite öğrencilerinin verdikleri cevaplarda gerçek duygu ve düşüncelerini yansıtılmaları sonucu duygusal zeka ile iletişim becerileri arasında negatif yönlü ve anlamsız bir ilişki çıkmış olabilir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmada okul öncesi öğretmen adaylarının duygusal zekaları ile iletişim becerileri arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma sonucunda okul öncesi öğretmen adaylarının duygusal zekaları ile iletişim becerileri arasında beklenenin aksine negatif yönde ve anlamsız bir ilişki olduğu bulunmuştur. Yapılan regresyon analizleri ile öğretmen adaylarının duygusal zeka düzeylerinin iletişim becerilerini yordamada etkili olmadığı söylenebilir.

Bu çalışmada okul öncesi öğretmen adaylarının duygusal zekaları ve iletişim becerileri arasındaki ilişki incelenmiştir. İleri araştırmalarda farklı bölümlerdeki öğretmen adayları, anne-babalar ve öğretmenler üzerinde çalışmalar yürütülebilir. Öğretmen adaylarını duygusal zeka ve iletişim becerileri hakkında bilgilendirmek ve öğretmen adaylarının bu becerilerini geliştirebilmek için, öğretmen yetiştiren fakültelerde çeşitli derslere, etkinlik ve projelere yer verilebilir. Ayrıca, öğrencilere, öğretmenlere, yöneticilere ve öğretmen adaylarına yönelik duygusal zekayı ve iletişim becerilerini geliştirici konferans, seminer vb. eğitim seçenekleri sunulabilir. Öğretmen adaylarına, sosyal ilişkileri ve birbirleriyle iletişimlerini geliştirebilecek ortamlar sunulması, onların birbirleri ile yakınlaşmasına ve arkadaş ortamlarına katılmalarına olanak sağlayabilir.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, K. (2003). *Etkili Öğrenme ve Öğretme*. İzmir: Kanyılmaz.
- Akkoç, Z. (2007). *Duyusal Zeka* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Arslan, E., Pınarcık, Ö., Ergin, B. & Kaynak, K.B. (2013). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Duyusal Zekaları Ve Yaşam Doyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2 (2), 35-42.
- Austin, E.J., Saklofske D.H., Huang, S.H.S & McKenney, D. (2004). Measurement of Trait Emotional Intelligence: Testing And Cross-Validating A Modified Version of Schutte Et Al.'s Measure, *Personality Individual Differences*; 36 (3), 555-562.
- Baker, S. B. & Shaw, M. C. (1987). *Improving Counseling Through Primary Prevention*. Publishing Company, Ohio: Merrill.
- Bellack, J. (1999). Emotional Intelligence: A Missing Ingredient?. *Journal of Nursing Education*, 38 (1), 3-4.
- Büyüköztürk, Ş. (2002). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı: İstatistik, Araştırma Deseni, SPSS Uygulamaları Ve Yorum*. Ankara: Pegem.
- Chan, D. W. (2006). Emotional Intelligence And Components Of Burn out Among Chinese Secondary School Teachers in Hong Kong. *Teaching and Teacher Education*, 22, 1042-1054.
- Cooper, R.X. & Sawaf A. (1997). *Executive EQ: Emotional Intelligence in Leadership And Organizations*. New York: Gosset, Putnam.
- Cüceloğlu, D. (2000). *İnsan İnsana*. İstanbul: Remzi.
- Çetinkaya, Ö. & Alparslan, A.M. (2011). Duyusal Zekânın İletişim Becerileri Üzerine Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16, 363-377.
- Egan, G. (1994). *Psikolojik Danışmaya Giriş*. F. Akkoyun (Çev.). Ankara: Form.
- Erginsoy, D. (2002). *Duyusal Zeka Ve Kişilerarası İlişkiler Tarzları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Finley, D., Pettigner, A., Rutherford, T., Timmes, V. (2000). *Developing Emotional Intelligence In A Multiage Classroom*. Chicago, IL: St. Xavier University & Skylight Professional Development (ERIC Document Reproduction Services No. ED 442 571).
- Freshman, B. & Rubino, L. (2002). Emotional Intelligence: A Core Competency For Health Care Administrators. *School of Public Health, University of California*, 20 (4), 1-9.
- Goleman, D. (1998). *İşbaşında Duyusal Zeka*. B. S. Yüksel (Çev.). İstanbul: Varlık.
- Johnson, D. W. & Johnson, F. P. (1997). *Joining Together Group Theory And Group Skills* (Sixth Ed). Needham Heights, MA: Allyn and Bacon.
- Karasar, N. (2009). *Araştırmalarda Rapor Hazırlama*. Ankara: Nobel.
- Korkut, F. (1996). İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeğinin Geliştirilmesi: Güvenirlik Ve Geçerlik Çalışmaları. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2 (7), 18-23.
- Korkut, F. (1997). Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerilerini Değerlendirmeleri. *IV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri 4*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, 208-218.
- Korkut, F. (2005). Yetişkinlere Yönelik İletişim Becerileri Eğitimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 143-149, Ankara.
- Maboçoğlu, F. (2006). *Duyusal Zeka Ve Duyusal Zekanın Gelişimine Katkıda Bulunan Etkenler*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Mayer, J.D. & Salovey, P. (1993). The Intelligence of Emotional Intelligence, *Intelligence*, 17, 433-442.
- Merlevede, Patrick, E. Rudy, Vandemme, Denis, Bridoux. (2003). *7 Adımda Duyusal Zekâ*. Çev. Tuğba, Kırca. İstanbul: Omega.

- Rogers, C. (1983). Empatik Olmak, Değeri Anlaşılmamış Bir Varoluş Şeklidir. F. Akkoyun (Çev.), *A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 16 (1), 103-124.
- Salovey, P. & Mayer, J.D. (1990). Emotional Intelligence. *Imagination, Cognition and Personality*, 9, 185-211.
- Schutte, N.S., Malouff, J. M., Hall, L. E., Haggerty, D. J., Cooper, J. T., Golden, C. J. & Dornheim, L. (1998). Development and Validation of A Measure of Emotional Intelligence. *Personality and Individual Differences*, 25, 167-177.
- Schutte N.S., Malouff J.M, Bobik C., Coston T.D., Greeson C., Jedlicka C., Rhodes E. & Wendorf G., (2001) Emotional Intelligence and Interpersonal Relations, *The Journal of Social Psychology*, 141 (4), 523-536.
- Seligman, M. (1998). *Learned Optimism*. New York, NY: Packet Books.
- Tatar, A., Tok, S. & Saltukoğlu, G.(2011). Gözden Geçirilmiş Schutte Duygusal Zekâ Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması Ve Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi. *Klinik Psikofarmakoloji Bülteni*, 21 (4) , 325-338.
- Verdener, R. F. (1999). *Communicate*. (Nineth Ed). Belmont CA: Wadsworth.
- Vincent, D. S. (2003). *The evaluation of a social-emotional intelligence program: Effects on fifth graders' prosocial and problem behaviors*. Doctoral dissertation. University at Albany, State university of New York. School of Education, Department of Educational and Counseling Psychology.
- Yaylacı, G.Ö. (2006). *Kariyer Yaşamında Duygusal Zekâ Ve İletişim Yeteneği*. İstanbul: Hayat.
- Zillioğlu, M. (1993). *İletişim nedir?*. İstanbul: Cem.